

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Polemika laži in zavijanja.

Nij si lahko mogoče misliti bolj spridene žurnalistike, kakor je naša avstrijsko-nemška ali ustavoverna. Laž in obrekovanje sta jej uže tako v meso in kri zalezla, za svetost resnice jej je tako malo mar, pravičnosti in vsaj onega dela krščanske ljubezni do bližnjega, ki vedoma ne hče nikomur krivice delati — vsega tega naj nihče ne išče pri „liberalnej“ avstrijsko-nemški ali ustavovernej žurnalistiki. In zlasti zdaj, ko je nastopilo novo ministerstvo, ko se je dozdanji vladni sistem izpreminjati začel na bolje, čutimo bolj ko kedaj celo korupcijo in brezvestnost nemških ustavovernih dopisnikov.

Če mi Slovenci terjamo, da se v naše šole in naše urade naš slovenski jezik uvede ker hočemo, da se kultivira naš narod na podlogi svojega jezika, — piše tak nemški dopisnik iz Ljubljane v Gradec in na Dunaj v novine, da mi nemščino preganjamo. Če mi terjamo, naj se naše dežele in našega naroda sinovje ne nastavlajo na tujem, ne gonijo na tuje, a tujci da se ne nastavlajo pri nas, kjer našega jezika ne umejo, evo, takoj piše tak nemški žurnalist mej nemški svet, da Nemce preganjamo. Če terjamo pravico za sebe, vpije oni, ki je nam dozda narodno krivico delal, da mi njemu krivico delamo, ker se branimo. Če zahtevamo na železniške postaje v slovenskih krajih take železniške uradnike, ki so našega deželnega narodovega slovenskega jezika zmožni in našega kmeta razumeti morejo, glej črno na belem moreš v nemškem časopisu brati sledečo lažljivo zavijačo, ki jo naj citiramo od besede do besede: „Slovenski Narod“ findet, dass es eine Verletzung der nationalen Ehre sei, wenn auf den durch Slovenien führenden Linien der Kronprinz-Rudolfbahn und der Südbahn im Amtsverkehr auch nur ein deutsches Wort gesprochen wird. Der Reisende soll in dem Momente, in welchem er über Spielfeld hinaus weiter gegen Süden fährt, zur Ueberzeugung gebracht werden, dass er sich auf slovenischer Erde befinde.“ Ali pa, kaj hočemo odgovarjati, če znani novinarski grošni pisatelj, ki baje na ime Kravs sliši in ki so ga naši renegatje Dežmani in privandrani ljubljanski Nemci najeli in udinjali od zunaj nekod, ker mej soboj niso nobenega sposobnejega za svoje žurnalistovanje našli, — če ta vredni ljubljanski dopisnik v „Tagespost“ od vtorka polemizujoč proti nam piše, da so oni naši profesorji, ki so bili iz svoje in naše domovine v nemško tujino prestavljeni, v šoli narodno ščuvanje namesto nauka gojili. Vsak človek pri nas vé, da je to grda laž. Mi nemškega lažnjivca kličemo: imenuj imena, imenuj fakta! Lagati, pa ne dokazati moči, to je vaša nemška šega! Potlej

pa imajo ti ljudje še obraz, da govoré o „anstand“, „objectivität“ itd.

Zoper tako polemiko laži in perfidnih nemških zavijač je nam avstrijskim Slovanom pač težko izhajati; težko nam je molčati, a še težje z vspehom pobijati jih, ker, žalibog, mej čitatelji nemških novin je le preveliko tih ljudij, ki brez kritike in verno vse za resnico jemljó, kar se jim podaja iz nove in stare „Presse“ ali iz njih provincijalnih manjših zjemalcev. Tako se javno mnenje mej Nemci obdekuje z lažmi zoper nas in naše pravične terjatve se smešijo. Pri vsem tem pa še nij vselej le sama hudobnost nemških novinarjev in dopisnikov, temuč pridruži se jej tudi nevednost, da si tista ošabna nemška nevednost, ki je norcu podobna, kateri ima ves drugi svet zunaj sebe za nor in blazen in neveden. Tak nemški žurnalist ali dopisnik na vadno ne zna nobenega jezika več, nego svojega nemškega, o slovanščini néma ni duha ni sluha. Smelo piše o tem, o čemer je nekaj zvoniti čul, če prav le od jedne plati. Slovenskih novin tak dopisnik niti čitati ne zna, od kake katilinarske eksistence si daje slabo predstavljati posamezne stavke, nerazumljene. In vendar arogantno sodi o vsem našem, o jeziku, o narodu, o njega sposobnosti in njega mislih itd., prav tako, kakor slepec o barvah. Te nesramnosti, svoj votum oddajati o vseh rečeh, ki se tičejo le nas Slovanov, in katere Nemci niti ne umejo, imajo le ti menda od judov, kateri so itak večino nemške žurnalistike osvojili si.

Sicer pa menda uže vendar v onih krogih, ki imajo kaj odločevati, poznajo kolikor toliko puhlost, lažnjivost in nedomorodnost nemške žurnalistike. Vsak, kdor ima nekaj spomina, vé, kako grdo, — pa tudi kako brez vsega vspeha — se je obnašala dunajska in naša nemška žurnalistika ob času srbske in turške ruske vojne in ob času bosenske okupacije. Brez vspeha so lajali ti nemški judje in ti pojudei nemški žurnalisti na Slavjanstvo, — upamo, da tudi zdaj brez vspeha zabavljajo in psujejo na nas z lažjo in zavijačo svojo. Bojimo se jih nič.

Slovensko pismo iz Rusije.

V Petrogradu 10. avgusta. [Izv. dop.]

Zdaj ko je končana volilna borba, in so se pomirili razdraženi duhovi, menda vam Slovencem ne bode neprijeten včas zopet dopis od rojaka mej Rusi živečega, dopis iz daljnje sorodne Rusije. K dopisovanju me izpodbuja posebno ta okoliščina, da uže dolgo nijsem zapazil nobenega dopisa v vašem listu, ako tudi v prejšnjih časih novosti iz Ruskega niso bile za vas bele vrane.

Na dnevnem redu stoji še vedno staro vprašanje — „zloba dnja“, kakor pravijo Rusi

— o iztrebljenji nihilistov. Kaj so ti ljudje, in kaj oni hočejo, menda sami ne vedó, in še težje mi, ki nijmo posebno v njih namere in tajnosti posvečeni.

Občno se lahko reče, da so „puntarji“, katerim nij po volji nobeno vladno ustrojstvo, naj bode dobro ali slabo. In kedo jim stoji na čelu?

V Kievu na sodišči se je pokazal kot tacega neki Osinski, do zdaj nobenemu izobraženemu človeku znano ime. On nij ne dekabrist — pesnik Rilejev, katerega pesni nekoliko niso slabše Puškinovih, on nij Bestuzev — Marlinski, znamenit romanist svojega časa. On nij Herten, znan skoro vsakemu kolikaj omikanemu človeku po svojih romanih: „Zapisnik dr. Krupova“ in „Kto vinovat?“ (kriv). Vsi drugi agitatorji so bili menje ali več znani po svojem literaturnem delovanju, ali o Osinskem nij nikdo prej nič vedel, in tudi odslej naprej nam bode neznakomec. Torej talentov zdanja sekta nihilistov néma v sebi. —

Zdaj se je stvar nekoliko poboljšala. Kak gromadni razloček nahodimo v položnji puntarjev pred 4—6 meseci in pa zdaj! Takrat likovanje, ovacije, visoko mnenje o sebi in svojej sili, a zdaj so izgubili svojo pozicijo, skrivajo se po luknjah in brlogih — njih slabost je javna in očevidna.

Lehko rečemo, da anarhična partija je popolnem razbita; na vsak način je njih vera v svojo silo uničena, in sicer vsled zapora glavnih voditeljev. Zdaj so začeli obsojenci pomiloščenja prositi pri višjih oblastih. Tako se nijso včeli prejšni fanatiki, kateri, kakor bi se bili pogodili, nijso nič govorili, in na sodišči nij bilo mogoče besede iz njih izvleči; umirali so z upanjem, češ, da se narod vzdigne, spunta in jih reši od vislic. Upanje na narod in njegovo pomoč se nij uresničilo, a za to se je utrdila vera v nerazrušenje državnih zakonov.

Prošenje o pomiloščenju in vera v nerazpušenje zakonov mora udvojiti silo oblasti, in to je dobro znamenje. Jaz sem prepričan, da slučaj fanatičnega upora bodo zmirom redkeji in redkeji. Nevarna kriza kmalu mine. Nov dokaz temu vidim v zadnjem ukazu petrogradskega general-gubernatorja. Število „dvornikov“ ali hišnih vratarjev se je skrčilo na tretjino. Zdaj ima komaj vsak 4. ali 5. dom na ulici svojega dvornika na straži.

Sicer tudi prej nij bilo nič posebnega v Petrogradu. Jaz živim uže precej časa tukaj, ali posebnega razločka od prejšnjega časa do današnjega dne nijsem zapazil. Kar so inostranski zlasti vaši nemški listi poročali, to je bilo vse v troje uveličeno, in mi smo se le čudili, in vprašali: od kod zajemajo ti židovsko-nemški listi svoja lažnjiva poročila, in

da jih ruska cenzura propušta. Pomnoženje dvornikov je imelo pa tudi to dobro stran, da so kradje (tatvine) veliko bolj redke postale. V Petrogradu namreč nimamo, kakor na Dunaji, „hausmeisterov“, ki bi ob deseteri uri zvečer vrata zapirali, ampak pri nas so vrata celo noč odprta. —

Vam je gotovo znano, da na Ruskem je smrtna kazen odpravljena in da se ona upotreblja le začasno za velike politične prestopnike. Za druge prestopnike in male politične velja stara postava; njih ali pošiljajo v rudnike v Sibirijo ali pa v še bolj zapuščene kraje čez Sibirijo na bregove ali na otoke japonskega morja, posebno na otok Sahalin. Do sedaj so jih pošiljali tja po suhem, in to je vladi mnogo stalo; po oficijalnih računih prišlo je na vsakega izgnanca po 155 rubljev. A zadnji čas odpravljajo jih tja na „dobrovoljnem flotu“ čez Suezski kanal po morji in prihodi stroškov na vsak ga okoli 95 rubljev. Tako pošiljanje je bilo prej za izgnance in provodnike strašno trudno; trpeli so mraza, lakote in žeje, in vrhu tega so morali še večji del peš hoditi. Njih položnje na ladjah je primerno veliko boljše, zdaj so z vsem preskrbljeni in imajo — primerno prestopnikom — vsega dovolj. In vendar s tem poboljškom niso zadovoljni — inostranci. Vi ste gotovo čitali interpelacijo v angleškem parlamentu, češ, da 700 ljudij večinoma političnih prestopnikov, bilo je zaključenih v malo ladjo, brez svetlobe, hrane in zraka; da je 250 izmed njih umrlo na potu in 150 umirajočih odloženih na suho. To poročilo šlo je po vseh Rusiji sovražnih listih, in nahodili so se tu tukaj ljudje, kateri so temu verjeli. A vlada je ta sluh po telegramu kapitana popolnem ovrgla. Zdravje vseh izgnancev je v dobrem položnju, in da oni ne stradajo, je tudi višja oblast preskrbela dovoljno hrane. Umrli je do sedaj samo jeden, kar nij nikako čudo mej 600 ljudmi.

A to nij glavno vprašanje. Vprašanje je, kako pravico nad Rusijo imajo tujezemci in kedo jim je dal nosebno gledé notranjih vprašanj. Če tudi je državni tajnik anglejski precej ostro odgovoril interpelantu, bi bil moral zavrniti še ostreje taka nevestna vprašanja. „Mosk. Ved.“ na primer predlagajo sledeči odgovor: „Pošteti člen parlamenta verjetno nij pri pameti (taka odkritosrčnost se dovoli v parlamentu), da se obrača k meni o takih vprašanjih. Ravno tako lahko zahteva od mene račun o tem, kaj se na luni dela. A jaz sem odgovoren le za dejanja naše vlade in za to, kar spada v njen krog, a mi ne moremo biti odgovorni za dejanja v Rusiji, za katerih nam še mar nij“. In res, vsak mora čuditi se, zakaj si Angličanje kaj takega nikoli ne pozvolijo gledé drugih držav. Francija je tisoč in tisoč komunardov poslala v Novo Kaledonijo. Nemčija postopa proti socialistom strašno strogo. Zakaj Angličanje tudi o tem niso v svoj čas vprašali in note pošiljali? Nobenemu pametnemu človeku ne pride na misel Bismarka vprašati, zakaj on uničuje parlamentski red, in nikdo ne misli zaradi tega demonstracijo napraviti proti Nemčiji. Rusijo primerjajo ti ljudje brez ovinkov z bivšim Neapolitanskim kraljevstvom ali celó s Turčijo. Takih nepotrebnih oskrbnikov ali jerobov ima Rusija jako mnogo; zadnje čase so se oglašili tudi mej našimi dobrimi sosedi, Nemci, a o njih hočem Vam pisati o drugej priložnosti. (Ustrezete. Ur.)

H koncu mala lokalna vest, ki dobro ka-

rakterizuje v nekem odnošenji naše občinstvo. Zunaj mesta kake pol ure je vrt „Bavaria“, kder je vsak večer godba dveh orkestrrov, potem petje na nemškem in ruskem jeziku. V četrtek je bil napovedan poseben praznik in da bi občinstvo bolj privlekli, so postavili v program tudi jako priljubljeni finale iz opere „Žizen za carja“, kar bi imela izpolnjevati oba orkestra, vojaški in civilni. Občinstvo je to številko programa komaj čakalo a vžitka nij imelo. Finale se je začel, a civilni orkester je vzel — kakor pravijo strokovnjaki — za 1/4 glasa nižje, in končalo se je s tem, da so komaj kakih 10 taktov proigrali; kakor na mig vstane vse občinstvo, začne žvižgati in kričati tako, kakor nijsem še nikdar čul. Če ne bi bili hitro nehali igrati, bi bili muzikantom gotovo glave razbili, tako so bili razdraženi. Če bi bili kako drugo piego tako igrali, bi gotovo vsi poslušalci mirno stali, neploskali bi jim, in s tem bi bilo vse vloženo. Ali skaziti piego največjega ruskega kompozitorja, in tam kjer se najbolje opeva ruska dinastija Romanovičev, to je za rusko narodno in dinastično čuvstvo neznosno. Škandal je vtihnil še le pri izvršenji ruske himne, katero so vsi stojé in gologlavi poslušali.

V odgovor g. J. Onderki.

V št. 176 „Slovenskega Naroda“ od sobote, dné 2. avgusta t. l., objavlja J. Onderka na moje odprto pismo, priobčeno v št. 157 „Slovenskega Naroda“, svoj „popravek“. Prej, ko idem na stvarni odgovor, hočem najprvo konstatirati, da se je ves dolgi čas, mej 11. julijem in 2. avgustom, dan za dnevom, uro za uro, pri vsakej priliki, po gotovih kimovcih in tistih znanih breznačajnejših širokoustno oznanjevalo, da bodem jaz, zaradi svojega odprtega pisma tožen, da se je to poizvedelo iz najkompetentnejšega kroga.

No, kakor se vidi, do vsega tega nij prišlo, ampak rodilo se je najmlajše peresno dete Onderkovo — „popravek“ — katero naj bi prineslo odrešitev „zadetemu“ očetu. Oglejmo si tedaj malo ta „popravek“. Potem, ko je J. Onderka prezrl celi prvi del mojega odprtega pisma, ko nij odgovoril v drugem delu na mojo trditve, da nij vreden zaupanja Idrijčanov, da on, ki vedno in vedno le na to pazi in gleda, kje da bi rudarju, ki je najbolj potreben podpore, škodoval, svojim vernim kimovcem pa na noge pomagal, in da nij prijatelj volilcev, potem še le, ko je uže toliko grenke resnice neusmiljeno požreti moral, ter nij najdel niti besedice, katero bi poslal v boj, da bi se vsaj na videz malo opral pred svetom, potem še le se zaleti v trdejši slovenščini v stvar, katerej pa hočem jaz iti do živga.

Sicer moram takoj povedati, da mi je nekako težko slediti „popravku“ Onderkovemu, kajti on je po svojej starej navadi moje trditve na več krajih zasukal, misleč, da se bode na ta način tem lažje očistil, a to ne škoduje veliko, če mi je treba sedaj še glasneje povedati, kar sem uže enkrat pisal.

J. Onderka piše v svojem „popravku“: „Očita se mi, da sem zaračunoval pri stavebnih komisijah takse, ubogim ljudem pulil nepoštenim načinom v družbi g. župana Perliča novce iz žepa in da sem dalje te od mene zaračunjene takse podaril ubožim šolskim otrokom, bahaja se s tem darom pred celim svetom.“ — Na vse to pravi širokoustno: „Vse to nij res“ — in potem napeljuje vodo na svoj mlin.

Jaz pa imam na njegov zágovor sledeči odgovor: Res je, da je bil J. Onderka pozvan od županov g. Stranecka in g. Perliča v stavebene komisije, in naj bo, če je tudi kot „tehnični večši poverjenik“, — a jaz trdim, da je bil J. Onderka pod Straneckijevim, kakor tudi pod Perličevim županstvom **mestni odbornik**, in kar jaz očitam njemu, to velja J. Onderku kot mestnemu odborniku. —

Ali ga je kedo vprašal, zahteva li za ta posel kako nagrado ali ne — ali je on dotičnemu županu odgovoril, „da to občini rad učini in brez kake nagrade, ako bi pa to ne bilo všeč, naj občinski predstojnik njegovo takso sam določi in sprejme od strank,“ — to mene ne briga nič.

Dovolj je, da J. Onderka javno prizna, da on se ne zmeni za postavu od 3. decembra 1868, ki zadeva občinske takse, niti za § 25 občinske postave od leta 1866, in vendar velja § 1 postave od 3. decembra leta 1866: „Vsaka mestna in kmetska občina ima pravico, po sklepu občinskega odbora posamezne ali vse v pridejani tarifi nastete občinske takse pobirati, ali uže obstoječe takse v mejah te tarife povekšati.“ — Dovolj je tudi, da J. Onderka javno prizna, da se ne briga kratko in malo nič za § 5 iste postave, ki se glasi: „Razen taks se ne sme nikakor terjati od stranke kaka druga davščina za ljudi, ki uradujejo, naj bo uže dnina ali hodnina ali kaj enacega. Ako pak imajo ti ljudje kaj dobiti, se jim to plača po odločbi sklepa, ki ga je storil občinski odbor, naravnost iz občinske blagajnice. (§ 25 občinske postave od 17. februarja 1866.)

Postava govori pač dovolj jasno, da, ako imajo ti ljudje kaj dobiti, se jim to plača po odločbi sklepa, ki ga je storil občinski odbor, naravnost iz občinske blagajnice.

Kako je mogel tedaj J. Onderka po tem takem županu dajati pravico, ali še celo od njega zahtevati, naj mu on odločuje takso, ker postava pač o drugih taksah, nego o občinskih ne govori? Ravno tako tudi z nobeno besedo ne omenja taks za posamezne osebe, še menj pa daje pravico določitve taks županu.

Od kod sem more J. Onderka govoriti županu, naj odloči takso po „strankinej plačilnej zmožnosti“, če so pred občinsko postavu vsi ljudje enaki — enaki v tem, da jim nij treba plačati razen občinske takse ničesar? —

Če je tedaj J. Onderka na vsak način uže hotel kaj dobiti za svoj trud kot mestni odbornik, zakaj si nij dal tega odmeriti po sklepu občinskega odbora? — Zakaj je to samovoljno prepustil županu? —

J. Onderka je bil mestni odbornik in kot tak nij smel zahtevati nikake nagrade, ali kakor on pravi „takse“, drugače če mu bi jo bil mestni odbor določil, in iz mestne blagajnice izplačal, ako je pa on dovolil, da mu župan določuje „takse“ in jih zaračuni po strankinej plačilnej zmožnosti, je to delal protipostavno — kolike vrednosti so pa ljudje, ljudje kot visoki cesarski kraljevi služabniki, ki se za postavu nič ne brigajo, to vé vsak, kakor tudi nij neznano nikomur, da taki ljudje ne zaslužijo nobenega zaupanja.

Zakaj pa nijsta dala dotičnih zneskov za mestne uboge, katerih je toliko? — Zakaj sta se dala J. Onderka in župan Perlič v letno

poročilo tiskati kot dobrotnika šole? — Zakaj nijsta v letnikih tudi navedla vira od kod da je ta denar, — da namreč nij od njih postavno zaslužen, ker si ga nijsta dala po občinskem odboru določiti in iz mestne blagajnice izplačati?

Ali ne kaže J. Onderka prav očitno, da nij zaupanja vreden, če je on še sedaj tako predrzen, da neče o tem nič vedeti, da je bil mestni odbornik, ter da se sedaj skriva za plašč „tehničnega večjega poverjenika“?

Ker J. Onderka v svojem „popravku“ trdi, da vse to nij res kar sem jaz o nepostavni pobiranih občinskih taksah svetu povedal, in nij zadovoljen, da sem le to najmanjši „takso“ navedel, naj torej denes obelodanim drugo:

Taxnote

für H. N. N. aus Idria in Angelegenheit des neuen Zubaus seines Hauses Nr. —.

Für die Gemeinde-Kassa:

Lokal Augenschein-Steuer . . .	1 fl. — kr.
Baubewilligung	1 „ 50 „
„Honorär:“	
Dem H. Bau- und Maschineninspektor J. Onderka	5 „ 50 „
Dem Gemeindevorsteher	2 „ — „
Gemeindediener	— „ 50 „
Summa	10 fl. 50 kr.

Idria itd.

Perlič mp.

Ali je ubogim idrijskim prebivalcem s tem kaj pomagano, če sedé v mestnem odboru taki ljudje, ki si vsak korak, katerega bi morali storiti iz prave ljubezni do revnega ljudstva z ozirom na žalostne razmere naše, v korist in blagor občine brezplačno — mastno zaračunajo?

Resnica je, da sta pobirala J. Onderka in župan Perlič nepostavne „takse“, in ko bi Perlič ne bil vedel, da bode s tem, da izroči te nepostavne „takse“ šolskemu vodstvu, da jih to potem obelodani v letnem poročilu, ustregel dem H. Bau- und Maschineninspektor Onderka, ki je ob enem tudi šolski nadzornik, gotovo bi Perlič tega storil ne bil.

Kaj hoče J. Onderka v svojem „popravku“ s cesarsko pojedino, za katero se je po njegovej vednosti toliko slabo fabriciranega vina nakupilo, da je mnogo ljudi po tem po- užitem vinu zbolelo — ne vem, kajti jaz o cesarskej pojedini v svojem odprtem pismu niti besedice omenil nijsem. Zakaj ne govori J. Onderka o vinu, ki so ga kupili za „cesarsko veliko gostilno“? — Povem vam le, da bi kaj rad poznal tiste tukajšnje uradnike, ki so bili nakupili vina za „cesarsko pojedino“, ki se je tukaj pred nekolikimi leti obhajala“, in kadar se mi bode o dosedaj še nobenemu Idrijčanu znanej „slavnostnej cesarskej gostiji“ povedalo, kedaj da se je vršila, kje da se je vršila, in iz kacega namena, potem bodem prav iz srca rad verjel, da Onderka nij pre- skrbel vina za gostijo, ker mu tega nihče nij veleval, kajti čudno bi bilo, ko bi se bili aranžerji take **cesarske pojedine** v tako važnem trenutku obračali na J. Onderko. Jaz moram torej izreči, da se je J. Onderka po- polnoma izognil odgovoru na mojo trditev gledé te zadeve, in potem? —

Ker mi, kakor je videti, odgovor vedno bolj narašča, in imam še sedaj obilo tvarine, katero hočem porabiti, da J. Onderku povem kar mu gre očitno pred svetom, ker je meni jedino le na stvari ležeče, in sem — ne mo- rem pomagati — tak človek od nog do glave, da ne morem molčati, kadar vidim, da se kdo

pred svetom šopiri in hoče biti prva glava, mej tem, ko vse skupaj nij nič, in bi se na tak način, ko bi se v Idriji nihče ne oglasil, ter ne naslikal nekaterih v pravej podobi, kakor si zaslužijo, le potuha dajala, tako, da bi na vse zadnje kak „človek“ celo mislil, da ima privilegij počenjati v Idriji, kar se mu poljubi, ker sem vrhu tega žalibog še vedno navezan na posteljo, in mi še nijso zaceljene hude rane, katere mi je prouzročila nesrečna vožnja iz Žirov 1. t. m. in je še zelo rahlo moje zdravje, zato sklenem denes svoj odgo- vor z zagotovitvijo, da obelodanim v kratkem nadaljevanje, kajti tu ne gre ravno za osebo, nego v prvi vrsti za „principe“, ker Onderka reprezentira v Idriji princip, zoper katerega se mora očitna, poštena, neustrašena borba pričeti in stanovitno nadaljevati, in potem nij dvombe, da bode dobila Idrija, to prvo in važno mesto za belo Ljubljano, v kratkem drugačen obraz, katerega tudi zasluži v polnej meri, kajti dobrodušni prebivalci zaslužijo pač kaj drugega, človeka vrednejšega, kakor se jim do sedaj poklada ali boljše vriva po ne- katerih ljudeh, katerih se pa bode, ako Bog dá in sreča junaška, Idrija iznebila, kajti Idrija ne sme biti kolonija sebičnežev, samopašnikov in ljudij enacega stroja.

V Idriji 14. avg. 1879.

Valentin Treven,
župan.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. avgusta.

Novi **ministri** imajo denes ali jutri prvo skupno ministersko posvetovanje, ker je cesar včeraj iz Išla na Dunaj prišel in so mu ministri uže prisegli.

Ministerstvo za uk in bogočastje, najvaž- nejše, ki se ima še dopolniti, namerava Taaffe baje, kakor se „Köln. Ztg.“ piše, kakovemu Nemcu „srednje stranke“ oddati.

Vnanje države.

Bolgarski knez Aleksander je bil poslal v Nš k srbskemu knezu svojega adju- tanta barona Korvina, da Milana pozdravi in mu naznani njegov nastop na vladu. Korvin je pri tej priliki izrazil upanje, da bodo skupni napor srbskega in bolgarskega naroda služili za bodočo trdno zvezo obeh narodov. Ob jed- nem je Korvin javil, da pride bolgarski knez Aleksander v kratkem sam v Srbijo na po- hode. Srbski knez je v odgovoru izrazil živo radost o vsem tem in obetal, da bode tudi on skrbel, da se ohrani prijateljstvo in zveza mej Bolgarijo in Srbijo.

Kakor se iz Sofije telegrafuje, je bila v tamošnji katoliške kapelici na rojstveni dan našega cesarja maša, pri kateri je bil bol- garski minister vnanjega in dvorni maršal. Zvečer večerja pri knezu. Minister vnanjih stvari je izrazil avstrijskemu diplomatskemu agentu čestitanje bolgarskega naroda za av- strijskega cesarja.

Bolgarsko ministerstvo je izdalo oglas na bolgarski narod, v katerem naznanja, ka bode vse moči napelo, da se razvije Bolgarija, ka- terej podlaga v notranjem bode ustava; uže v prvem narodnem zbranju se bode po- svetovalo o mnozih zakonih. Na vnanje mora Bolgarija hvaležna biti vsem vevlastim za osvobojenje in mora pridobivati si naklonjenost cele Evrope.

Vshodnje-rumelijska komisija je svoje pravice tako-le sestavila: Komisija bode sodila o vseh vprašanjih katere jej predloži glavni guverner; na predlog jednega uda more ona guvernerju svetovati v vseh zadevah ti- čočih se organičnega statuta. V vseh upra- šanjih zaradi uporabe organičnega statuta sklepa komisija z absolutno večino četrir glasov. Ti sklepi pak imajo posvetovalen značaj, a gu-

vernér se mora po njih varovati, ako so skle- neni soglasno. Z absolutno večino glasov skle- neni sklepi komisije na glavnega guvernerja gledé tega, kdaj da se pozovejo osmanski vo- jaki v deželo, so zanj obligatorni.

Srbske uradne novine javljajo na čelu, da je srbski minister vnanjih stvari prepove- dal staro „Presse“ v Srbijo puščati, ker piše sovražno in lažljivo o Srbiji. V tej uradni naredbi se tudi pripoveduje, da je sode- lavec „Presse“ Gjurković iskal od srbs- ke vlade denarja za to, da bi potlej „Presse“ pisala prijazno o Srbiji. — To je zopet lep dokaz kako spridena je dunajska nemška žurnalistika. Nič prepričanja, le kdor več plača, tisti dobi — judovsko hvalo, sicer se z blatom omeje in z lažmi grdi.

Angleške novine pišejo, da bode člen 7 berlinskega dogovora, ki terja ravnopravnost judov v **Rumuniji**, odpravljen ali poprav- ljen, ker se Rumunci ustavljajo to popolno ravnopravnost izvesti, ker bi jih potlej judje popolnem iz dežele izrili. S silo pa niti pol pojudena „Evropa“ vendar še neče judom v Rumuniji na človekoderski gospodnji stol po- magati.

Na **Francoskem** so se včeraj začela posvetovanja generalnih svetovalstev. Kolikor se dozda vó, imajo ta svetovalstva v 57 kra- jih republikansko, a v 33 monarhistično večino.

Dopisi.

Iz Konjic 18. avgusta. [Izv. dopis.]

Dolgo smo se branili neviht in hudega vre- mena, in nadejali smo se uže, da bodedo pre- skočili v lepi čas mile jeseni, katera je naj- lepši del leta v konjiškem okraji. Ali huda ura je prihrumela in noč od 17. do 18. avgusta si bode marsikateri mož pri nas zapomnil. O pol osmih zvečer začelo je bliskati in grmeti, razburjeni vetrovi so jeli razsajati, in do štirih zjutraj se nij pomiril razdražen element. Ob devetih zvečer začne toča padati in debela ko- jaice potolče našo ajdo in koruzo. V Črešni- cah pri Kloštru, v Tolstem vrhu je uničila ne le samo vse na polji, ampak tudi v vinogra- dih. V Konjiškej vasi in na Blatu pri Konjicah le še vidiš štoržlje koruze, njive in travniki na so nasejane s peskom in kamenjem. V Žičah je treščilo v hlev nekega Skaleta, ki je pa k sreči zavarovan.

Škoda je velika, štibre se bodo morale odpisati, temveč, ker je letina v celem slaba. Vinske gorice v Konjicah, v Prihovi do Bi- strice nijso trpele, kar nas še nekoliko tolaži.

— (Drug dopis 18. t. m. pak nam po- roča): Po hudej suši in vročini, ki je sicer vinogradom prijala, a vse druge poljske pri- delke hudo pritiskala, prinesli so nam 17. t. m. gromonosni oblaki grozno nevihto, ki je razsajala od 9. ure zvečer do 3. ure zjutraj. Na obeh straneh konjiške gore je po noči toča pobila ter ubogemu kmetu po nekaterih vaseh uničila ves pridelek na polji in v gorici, v drugih vzela mu polovico ali vsaj dober čet- vrti del vina, ajde in koruze. Sezala je od Frankolega na jedne strani čez Stranice in Konjice, na druge čez Črešnico in Špitalič proti Žičam in Ločam. Osobito hudo je za- deta južna stran konjiške Gore, posebno špi- talska fara, primerno najmanj škode je okoli konjiškega trga. V Žičah je treščilo in po- gorel je nekemu posestniku hlev. — Po tistih okrajih, katere nij toča zadela, vinska trta obeta mnogo dobre kaplje; ajda in koruza sta imeli do sedaj premalo vlage, a upamo, da se bosta od sedaj popravili; krom- pir je zdrav; namlatilo se je prav malo in sadja nij nikjer nič.

Iz Dobropolj 17. avgusta. [Izv. dopis.] Dne 13. t. m. se je na tukajšnji dvo-

razrednici končala šola. Ob 1/2 8 se je zbrala šolska mladež v šolske izbi, od koder se je podala nekoliko pred 8. v sprevedu v cerkev k slovesnej maši, katero je celebriral g. župnik. Koncem maše se je zapela cesarska pesen, naposled „Te Deum“. Po službi božje se je vrnila šolska mladost zopet v šolo. Po tem so se njej razdelila spričevala, in tako je bilo šolsko leto končano. Pri tej prihki sem nekaj opazil, kar se mi koristno zdi omeniti. Na prvi hip zapazim, da pri sprevedu nima šola nobene zastave. Ko sem bil jaz še učenec te šole, je bilo rečeno, da se bode napravila, a sedaj je dovolj jasno, da je bilo vse le govorica. V raznih slučajih se pripeti, da obišče kak imeniten gospod šolo ali tudi ob enem cerkev, in ob takem času gre mladina v sprevedu naproti, da bi bil sprejem tembolj dostojen in slaven. Manjka zastave. Naj bi se torej šolski svetovalci in drugi rodoljubi zaradi tega dogovorili mej soboj, ter pripravili šoli prapor, na kojem naj bi bil sv. Alojzij, patron nežne mladosti in deželne slovenske barve. Kako veselje bode to nedolžnej mladosti!

Tudi si nijsem mogel raztolmačiti tega, odkod neki izvira, da je tako malo občinstva pri sv. maši. V srce se mi je užalilo, ko sem se ozrl po cerkvi, a vse prazno, izvzemši šolsko mladost. Vsaj vi, gg. šolski predstojniki in župani bi bili prišli k duhovnemu opravilu!

Domače stvari.

— (Pred ljubljanskimi porotniki) je bil predvčeranjem obsojen štacunski učenec Tone Zupanec iz Jasenic, ker je s sekuro udaril in teško ranil spečo deklo svojega gospodarja. Zarad poskušane umora bo fant sedel 3 1/2 leta v ječi.

— (Povožena) je bila dné 15. avgusta, ko so ljudje v veličih tolpah peš in na vozéh prihajali k sv. Roku molit v Dravlje, na potu iz Ljubljane tija 17 letna deklica A. Vrhovnikova, hči cerkovnika pri sv. Petru. Koló je šlo nesrečnici črez nogo; domači se največ bojé, da bi siroti še več ne škodil strah, in se je ne prijala kakšna druga bolezen.

— (Sè Slapa pri Vipavi) se nam poroča, da je tam 18. t. m. po noči toča pobila. Dve tretjini pridelkov zlasti v vinogradih je uničeno.

— (Iz Trsta) se nam piše, da je 18. t. m. ustrelil se v trenutku duševne bolezni trgovec Tomaž Novak, dober slovenski narodnjak, torej tembolj njegovo izgubo obžalujemo.

— (V Loki) je visela zadnje dneve nad ječami okrajne sodnije bela zastava, znamenje da nij nihče zaprt, kar uže dolgo nij bilo. — Morilca Kravsovega še zmirom nijso zasledili.

— (Iz Želimelj) se nam piše, da se je cesarjev rojstni dan kaj slovesno praznoval na „cesarske planini“ v grof Auerspergovem logu. Planina, katera se je o priliki srebrne poroke napravila na troške grofa Auersperga, bila je okinčana s cesarskimi in slovenskimi zastavami in z mnogoštevilnimi lampijoni, kar je vse prav okusno priredil g. nadgozdar Bušek. Zbralo se je popoldne jako mnogo naroda z Iga, Želimelj in Velikih Lašč. Mej gosti je bila tudi osmerica čitalniških ljubljanskih pevcev, kateri so bili navdušeno pozdravljeni. Prvo napitnico je napil g. Matija Hočevnar iz Podturjaka na cesarja. Čitalniški pevci so cesarsko himno zapeli. Sledilo je še mnogo napit

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

nic, mej katerimi omenimo napitnice grofa Leo Auersperga na čitalnične pevce, katera je bila navdušeno sprejeta. Vrtilo se je obče pohvaljeno petje in godba. Končno se je mladi svet malo zasukal. Pa tudi nesrečnih pogorelcev na Igu se nij pozabilo. V kratkem času se je nabralo 50 gld., kateri so se izročili g. učitelju Govekarju, za kateri dar je v imenu izanskih pogorelcev izrekel pristrčno zahvalo.

— (Iz Cérknice) se nam piše 19. avgusta: Sedaj se je jezero naše večidel posušilo, le nižje ležeči požiralniki v zadnjem kraji bodo koncem tedna v petek ali v soboto usahnili. Prilika je zdaj dana vsakemu, da si jezero, požiralnike dotoke in odtokke popolnem ogleda, da si ogleda tudi mlake, katere so z bičjem in drugim jezerskim zeliščem obraščeni, v katerih se hranijo ribe in ribji zarod do prihodnjega zaliva jezera, in da mu ne bode treba potem še dalje verovati na Valvazorjeve fabule, da ribe prihajajo z vodo vred iz podzemeljskih prostorov, kadar se jezero polni.

K. — (S polhovgradskih hribov) se nam piše: Uže mnogokrat se je primerilo, da je gad pičil kozo ali ovco. Pa žival je navadno prebolela ter okrevala. A pred kratkim je pičil pasočega se kozla; jela mu je otekati glava in v kratkem je poginil ubogi kozel.

— (Nagla smrt.) Na Planini Št. Joške fare nad Polhovim gradcem sta 18. t. m. sekala gospodar in hlapec smereke. Hlapec se ne umakne v pravem trenutku, a podsekana smereka se podere in pade nanj. Umrl je takoj.

— (Požar.) Piše se nam: Nij dolgo tega, da je na Vrsniku pobila toča; veliki Šmarni dan imeli smo gledati novi prizor nesreče v Novej vasi, žirovske župnije. Gospodinja zatrne baje po nerodnosti nekam v butarce, pa otide k maši. Koča se vname mej tem, a notri leži majheno dete. Ljudje pridejo, potegnejo gorečo kočo narazen ter rešijo otroka. Gotovosti nij, kako se je zažgalo, vsaj nekateri zopet govore, da so se saje vnele.

— (Požar.) V Rudi na Goriškem sta bila 4. t. m. ob enem dva požara. Prvi je zbučal ob 3. zjutraj v hlevu, s senom na hlevu. V trenutku je ogenj tako zagrnul hlev, da nijso več mogli do živine, rešiti jo. Žalostno je bilo videti, kako so se živinčeta vila in stresala mej plamenom, ki jih je skoraj uže zadeval in jih nijso mogli rešiti. K sreči priteče pridni župan, in ko vidi, da en del zadaj za hlevom nij še bil v ognju, dá z veliko silo prebiti zid, in vrli mož sam se z nevarnostjo svojega lastnega življenja zmuzne skoz prodrtino v hlev ter odklene uboga živinčeta. In kakor so se čutila prosta, so sredi plamena osmojena udrla skoz odprta vrata. Ne vé se, če bo moč živinčeta še ohraniti ali ne. Pogorel je samo hlev s senom. O poli 9., ko so dušili še zadnje ostanke ognja, so zagledali v drugem kraju, kako so strašni plameni švigali proti nebu. Bil je drugi hlev, iz katerega so pa živino k sreči še do časa rešili. Eden prvih je prihitel na pomoč tamošnji duhovni pomočnik, čegar previdnim uravnavam z omejenim županom vred se je zahvaliti, da se je ogenj ustavil.

Umrl v Ljubljani.

16. avgusta: Meta Kupic, postrežnica, 70 let, na karlovske cesti šte. 14, za mrtodom. — Karel Stumpf, sin brzojavnega oficijala, 4 leta 8 mes., na sv. Petra cesti šte. 16, za difteritis.

17. avgusta: Marija Morela, gostaška, 72 let, v frančiškanskih ulicah šte. 6. — France Hobjan, gostilničarja sin, 6 1/2 ure, na sv. Jakopa trgu šte. 3, za slabostjo. — Marija Vidmar, 5 mes., dvornika hči, v Črnej vasi šte. 41, za božjastjo.

19. avgusta: Josip Vrhovec, 36 let, na Rebri šte. 11. — Jakop Kavčič, postrešeka sin, 4 mes., v špitalskih ulicah šte. 10, za drisko.

V deželnej bolnici:

15. avgusta: Janez Košenina, klobučar, 32 let.
16. avgusta: Jožefa Švelec, gostaška, 80 let, za marazmom.

17. avgusta: Marija Grm, delavca hči, 4 mes. — Helena Gostiša, gostaška, 46 let, za pljučno tuberkulozo. — Marija Vehar, gostaška, 42 let. — Anton Skul, delavček, 10 let, za vnetjem možjanov. — Valentin Zupančič, gostač, 40 let, za pljučno tuberkulozo.

19. avgusta: Jožef Dolenc, gostač, 70 let.

V vojaške bolnici:

11. avgusta: Štefan Kuhnel, infanterist v 74. peš-polku, 23 let.

Tuji.

19. avgusta:

Evropa: Lachner iz Dunaja. — Teindl iz Brna. — Podlutzky iz Dunaja.

Pri Slonu: Schmidt iz Zagreba. — Defacis iz Trsta. — dr. Kaizl iz Prage. — Brandt iz Dunaja. — Milauz iz Gradca.

Pri Malici: Parisini, Schlöpter iz Trsta. — Franke iz Celovca. — Markovič iz Dunaja. — Šure iz Dolenjskega. — Schwinger iz Ceja. — Potrelt iz Dunaja. — Mayer iz Gradca.

Pri bavarskem dvoru: Petkovšek iz Dunaja. — Meringer iz Koroškega. — Mchoršč iz Trsta.

Dunajska borza 20. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	66 gld. 35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	68	15
Zlata renta . . .	78	85
1860 drž. posojilo . . .	124	50
Akcije narodne banke . . .	822	—
Kreditne akcije . . .	264	30
London . . .	116	75
Srebro . . .	—	—
Napol. . .	9	28
C. kr. cekini . . .	5	50
Državne marke . . .	57	15

Dva trgovska učenca,

slovenskega in nemškega jezika v pisavi in govoru zmožna, od dobrih staršev, se sprejmeta.

Ponudbe naj se pošljejo **And. Elsbacherju** v Laškem trgu na spodnjem Štajerskem. (382—1)

Razne Schlöhmlebove in Spitzve

matematične knjige

se po ceni prodajo, kje, pové opravištvu „Slovenskega Naroda“. (383—1)

Kdor jih želi kupiti, naj se brž oglasi, ker prodajalec otide v malo dneh iz Ljubljane.

Hiša na prodaj.

Hiša št. 8 v Rožnih ulicah, ki je posebno priprava za krčmarstvo in branjarijo, prodá se iz svoje volje. Natančneje ustmeno ali pismeno pové gospod **Matyž Jevé**, agent za užitninski davek v Višnjevgori na Dolenjskem. (295—8)

Štev. 5233.

(374—2)

Razglas.

Za deklinško sirotišnico baronice Lichtenurnove v Ljubljani oddalo se bode 20 deželnih ustanov.

Pravico do teh ustanov imajo deklice ali popolno, ali na pol sirote kranjskih staršev, katoliške vere, ki so 6. leto starosti dopolnile, in katere nijso na telesu ali na duhu morda tako pohabljene, da bi to odgojo storilo nemogočo ali bitstveno zaviralo. Deklice se bodo podučevale v predmetih ljudske šole ter v različnih ženskih ročnih delih in dobodo v zavodu obleko, obuvalo, perilo, sploh vso hrano.

Prošnjiki naj starost, vero, zdravstveno stanje, način osirotbe, šolsko spričevalo in ubožstvo dokažejo v nekelekovanih prošnjah, katere so vložiti

do 10. septembra 1879

po dotičnem okrajnem glavarstvu, v Ljubljani pa po mestnem magistratu.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 12. avgusta 1879.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.